

การสังเคราะห์รูปแบบการดูแลที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด

Synthesis of Public Places Preservation in the Area of Roi Et Province

สถิตคุณ บุญเรือน *

วัชรินทร์ สุทธิชัย **

สิทธิพร สุนทร ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการดูแลที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการดูแลที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณประโยชน์ ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด และเพื่อสังเคราะห์รูปแบบการดูแลที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 1 จำนวน 361 คน ได้มาโดยวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของยามานะ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ กลุ่มที่ 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 ได้ดำเนินการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 17 คน และสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 18 คน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ โดยวิธี Stepwise กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการพรรณนาและอธิบายผล ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการดูแลที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ระดับประสิทธิภาพในการดูแลที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .475
4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวน 6 ด้าน คือ ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยด้านกฎหมายและการกระจายอำนาจ ปัจจัยด้านการบริหารและการจัดการ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ สามารถเขียนสมการในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังต่อไปนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } Y = 1.215 + .421 X_1 - .359 X_2 - .375 X_3 + .427 X_4 + .314 X_6 + .215 X_7$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } Z_r = .424 Z_4 + .345 Z_6 - .309 Z_3 - .304 Z_2 + .271 Z_1 + .192 Z_7$$

5. รูปแบบการดูแลที่สาธารณประโยชน์ของเทศบาลในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยด้านกฎหมายและการกระจายอำนาจ ปัจจัยด้านการบริหารและการจัดการ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณประโยชน์ ในด้านการดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกัน ด้านข้อพิพาทและคดีเกี่ยวกับที่ดิน ด้านการจัดทำทะเบียนที่ดิน ด้านการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินและด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินการโดยในการดูแลที่สาธารณประโยชน์ของเทศบาลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณประโยชน์ เช่น ปัจจัยในด้านเศรษฐกิจและสังคม การทับซ้อนพื้นที่

* นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

** อาจารย์ประจำ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

*** อาจารย์ประจำ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ความเชื่อ และด้านประเพณีของท้องถิ่นและบริบทของแต่ละพื้นที่ด้วยและการที่เทศบาลจะเพิ่มประสิทธิภาพในดูแลที่สาธารณประโยชน์ ควรให้ความสำคัญกับการรณรงค์สอดเขตที่สาธารณประโยชน์ การสร้างองค์ความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึก ร่วมกันในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชนควบคู่ไปกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการเรื่องอีกด้วย

คำสำคัญ : การสังเคราะห์ ที่สาธารณประโยชน์ ประสิทธิภาพ

Abstract

The purposes of this research were to study the level of factors affecting public places preservation in the area of Roi Et Province, the efficiency of public places preservation in the area of the study and synthesis of public places preservation model in the area of the study. The samples of the first phase comprised of 361 persons by Yamane's sampling sized, using the questionnaire as the tool. The samples of the second phase comprised of 17 persons by using focus group method and 18 persons by in-depth interview method. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation. The statistic used for hypothesis test were Pearson's correlation with the statistic signification at .05 level, multiple linear regression analysis by stepwise and data analysis for qualitative research. The results found were as follows.

1) The level of factors affecting public places preservation in the area of Roi Et Province, generally, was rated at a high level.

2. The level of public places preservation efficiency in the area of the study, generally, was rated at a high level.

3. The relationship between factors affecting public places preservation in the area of the study, generally, was rated at a low level of .475.

4. The factors affecting public places preservation in the area of the study, generally, was rated at a high level. Those factors were 6 in number as follows; human resources, law and decentralization, administration and management, participation, information technology and organizational culture. The only 6 factors, after being analyzed through multiple regressions by stepwise method, could be displayed equation in form of raw and standard marks as follows;

The regression equation of raw score $Y = 1.215 + .421 X_1 - .359X_2 - .375X_3 + .427X_4 + .314X_6 + .215X_7$

The regression equation of standard score $Zr = .424Z_4 + .345Z_6 - .309Z_3 - .304 Z_2 + .271Z_1 + .192Z_7$

5. The public places preservation model in the area of municipal in Roi Et Province comprised of human resources, law and decentralization, administration and management, participation, leadership, information technology and organizational culture. The factors of which significantly affected public places preservation were maintenance and protection, disputes and action in rem case, and cost of operation

Furthermore, Public places preservation in the area of municipalities in Roi Et Province must consider other important related factors, for instance; economy and society, overlapping area, local believes and traditions, and area context.

Finally, to enhance the efficiency in public places preservation, municipal administration should perform public land cadastral survey, create knowledge, acknowledge local people and encourage them to participate in preserving their public places (civil society) as well as to administrate with the principle of good governance.

Keyword : Synthesis, Public Places, Efficiency

บทนำ

“ที่สาธารณประโยชน์” คือ ที่ดินที่ประชาชนใช้หรือเคยใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยทั่วไปตามสภาพแห่งการใช้ประโยชน์นั้น ๆ เช่น ที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ ป่าช้าฝางและเผาศพ ห้วย หนอง ที่ขายตลิง ทางหลวง ทะเลสาบ เป็นต้น ตามกฎหมายถือว่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ผู้ใดจะเข้ายึดถือครอบครองเพื่อประโยชน์แต่เฉพาะตนนั้นไม่ได้เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามที่ระเบียบและกฎหมายกำหนดไว้ หากฝ่าฝืนจะมีความผิดและได้รับโทษตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือกฎหมายอื่นที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2549 : 1) จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าไม้น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนั้นแล้วยังมีปัญหาคบกรุกพื้นที่ทั้งในส่วนที่เป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและในส่วนของที่สาธารณประโยชน์ ซึ่งเป็นป่าในชุมชนและเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันก็พบปัญหาคบกรุกจำนวนมากหลายกรณี ดังเช่นกรณีเมื่อปี 2559 เทศบาลตำบลโพนสูง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้มีการยื่นฟ้องแพ่งชาวบ้านดอนตู และชาวบ้านโคกหมตำบลดั้ง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด รวม 40 คดี ข้อหาบุกรุก ครอบครอง ละเมิด โดยกล่าวหาว่า ชาวบ้านจำนวน 42 รายบุกรุกที่สาธารณประโยชน์โคกหนองสิม ซึ่งตั้งอยู่ในเขตตำบลโพนสูง โดยในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2558 กำลังเจ้าหน้าที่ ประกอบด้วยจังหวัดทหารบกร้อยเอ็ด กองทัพอากาศที่สอง นายอำเภอปทุมรัตน์ นายเทศมนตรีตำบลโพนสูง เจ้าหน้าที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดร้อยเอ็ด กว่า 60 นาย ได้เข้าตรวจสอบพื้นที่สาธารณะโคกหนองสิม จากนั้นได้แจ้งให้ชาวบ้านที่มีทำกินอยู่ในที่ดินดังกล่าวทั้ง 42 ครอบครัว ไปลงชื่อแจ้งความประสงค์ที่จะอพยพออกจากพื้นที่ ที่เทศบาลตำบลโพนสูง และรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างภายในวันที่ 13 กุมภาพันธ์ หากไม่ปฏิบัติตามจะเข้ามาทำการอพยพออกเอง พร้อมทั้งจะจับกุมและดำเนินคดีตามกฎหมาย (ที่สาธารณประโยชน์, 2559 : เว็บไซต์)

นอกจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวมานั้นแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาจากงานวิจัยของนักวิจัยท่านอื่น ๆ ที่ศึกษาเรื่องที่ดินสาธารณประโยชน์และการดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายท่าน อาทิเช่น สมประสงค์ วงษ์แสวง (2557 : 115) ได้ศึกษาเรื่องความร่วมมือของประชาชนในการดูแลที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันขององค์การบริหารส่วนตำบลจาง อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ทวีชัย ไฉพร (2552 : 154) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการป่าชุมชนโดยชุมชน : กรณีศึกษาป่าชุมชนดงก บ้านโนนหนองสิม ตำบลเขิน อำเภอน้ำแกม จังหวัดศรีสะเกษ และวัลลภ เกตุวิเชียร (2556 : 51) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาคบกรุกที่สาธารณประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเวียง ตำบลเวียงสระ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาของนักวิจัยดังกล่าวพบว่า ปัจจัยหลายประการ เช่น ปัจจัยด้านกฎหมายและการกระจายอำนาจ ปัจจัยด้านบุคคลปัจจัยด้านการบริหาร และการจัดการปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม เป็นต้นที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดูแลที่สาธารณประโยชน์ ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะประชาชน และเป็นผู้ปฏิบัติงานในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผู้วิจัยได้พบประเด็นปัญหาคบกรุกจากเอกสาร การทบทวนวรรณกรรมและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น จึงมีความประสงค์

จะทำการวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์รูปแบบการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อหาวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ลดความขัดแย้ง ลดการบุกรุก และผลักดันให้ผู้บุกรุกออกจากเขตที่สาธารณะ ตลอดจนสร้างแนวทางในการอยู่ร่วมกันโดยสันติวิธี ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดูแลรักษาที่สาธารณสุขประโยชน์และรักษาพื้นที่ในชุมชน เพื่อให้สาธารณสุขประโยชน์เป็นพื้นที่ส่วนรวมอยู่คู่กับคนในชุมชนตลอดไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด
4. เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นายกเทศมนตรี และรองนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล และนิติกรหรือผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมายในเทศบาล กำนันและผู้ใหญ่บ้าน (ตัวแทนประชาชน) รวมจำนวน 3,627 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1973 : 727) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ มีจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) แบ่งเป็นทั้งหมด 3 กลุ่ม จำนวน 17 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย ตัวแทนนายกเทศมนตรีและรองนายกเทศมนตรี จำนวน 2 คน ตัวแทนประธานสภาเทศบาล จำนวน 2 คน ตัวแทนสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 2 คน ตัวแทนนิติกรหรือผู้ปฏิบัติงานในทางกฎหมาย จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วยตัวแทนกำนันและผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน ตัวแทนประชาชน จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วยตัวแทนเจ้าหน้าที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จำนวน 2 คน ตัวแทนเจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 1 คน และตัวแทนเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดิน จำนวน 2 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 18 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ ตัวแทนนายกเทศมนตรีและรองนายกเทศมนตรี จำนวน 2 คน ตัวแทนประธานสภาเทศบาล จำนวน 2 คน ตัวแทนสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 2 คน ตัวแทนนิติกรหรือผู้ปฏิบัติงานในทางกฎหมาย จำนวน 2 คน ตัวแทนกำนันและผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน ตัวแทนประชาชน จำนวน 2 คน ตัวแทนเจ้าหน้าที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จำนวน 2 คน ตัวแทนเจ้าหน้าที่สำนักงานป่าไม้ จำนวน 2 คน และตัวแทนเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดิน จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ที่พัฒนามาจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยเลือกประเด็นที่น่าสนใจมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ พร้อมทั้งศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร นิยาม คำศัพท์ และงานวิจัยเกี่ยวข้องให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย โดยไม่ใช่บุคคลเดียวกันกับประชากรกลุ่มที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกำหนดแนวทางไว้ (In-depth interview)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลที่มีความหลากหลาย เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สมบูรณ์ และมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัย จากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัย จากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงกลุ่มเป้าหมายเพื่อขออนุญาตในการสัมภาษณ์เชิงลึกและดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

3.3 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยแต่งตั้งผู้ช่วยผู้วิจัยอำเภอละ 1 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยจะชี้แจงวิธีการและขั้นตอนให้กับผู้ช่วยผู้วิจัย ก่อนลงมือเก็บข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2559–เมษายน 2560 โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ 361 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตัวเองทุกคน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 วิเคราะห์หาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการดูแลกับประสิทธิภาพที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้สถิติการหาความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

4.3 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้สถิติพหุคูณถดถอยเชิงเส้น (Multiple Linear Regression Analysis) โดยวิธี Stepwise กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึกการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Inductive Analysis)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ จะทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) จะเป็นการวิเคราะห์ขั้นตอนที่นำเสนอการพรรณนาลักษณะของข้อมูล สถิติที่ใช้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency)

5.1.2 สถิติที่ใช้ในการวัดระดับรูปแบบการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.1.3 สถิติเชิงตีความ (Inference Statistics) จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออ้างอิงประชากรซึ่งผู้วิจัยจะใช้สถิติหลักเพื่อการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression Analysis) โดยวิธี Stepwise กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการพรรณนาและอธิบายผลที่ได้จากการศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ว่ามีลักษณะสอดคล้องหรือแตกต่างจากการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณอย่างไร เพื่อให้การสรุปและการเสนอแนะในมุมมองและความสัมพันธ์ในแต่ละมิติเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งและเชื่อมั่นให้กับงานวิจัยในเชิงวิชาการ

สรุปผล

การวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์รูปแบบการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์อยู่ในระดับมาก จำนวน 7 ด้าน เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม รองลงมา คือ ปัจจัยด้านกฎหมายและการกระจายอำนาจ ปัจจัยด้านการบริหารและการจัดการ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ และปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ระดับประสิทธิภาพในการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีระดับประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการจัดทำทะเบียนที่ดิน ด้านข้อพิพาทและคดีเกี่ยวกับที่ดิน เท่ากับด้านการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดิน และด้านการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน ระดับปานกลางจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

3. ผลการวิเคราะห์วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .475

4. การวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ทั้ง 6 ตัว สามารถอธิบายตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพในการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดได้ร้อยละ 50.60 มีค่า $R^2 = .506$ และมีความหมายของ F เท่ากับ 60.359 มีค่า Adjusted R^2 เท่ากับ .497 มีค่า R^2 Change เท่ากับ .022 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตัวแปรย่อย พบว่าตัวแปรที่จะอธิบายประสิทธิภาพในการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเรียงลำดับการเข้าสู่สมการตามความสัมพันธ์ ดังต่อไปนี้ คือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยด้านกฎหมายและการกระจายอำนาจ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านการบริหารและการจัดการ และตัวแปรตัวสุดท้ายที่เข้าสู่สมการที่ดีที่สุดของการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ได้แก่ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ สามารถเขียนสมการทำนาย จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่ามีตัวแปรที่สำคัญที่เข้าสู่สมการ 6 ตัวแปร สามารถเขียนสมการในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังต่อไปนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ } Y = 1.215 + .412 X_1 - .359 X_2 - .375 X_3 + .427 X_4 + .314 X_6 + .215 X_7$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปแบบมาตรฐาน } Z_r = .424 Z_4 + .345 Z_6 - .309 Z_3 - .304 Z_2 + .271 Z_1 + .192 Z_7$$

5. รูปแบบการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยด้านกฎหมายและการกระจายอำนาจ ปัจจัยด้านการบริหารและการจัดการ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ ในด้านการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน ด้านข้อพิพาทและคดีเกี่ยวกับที่ดิน ด้านการจัดทำทะเบียนที่ดิน ด้านการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดิน และด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ โดยในการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ของเทศบาลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ เช่น ปัจจัยในด้านเศรษฐกิจและสังคม การทับซ้อนพื้นที่ ความเชื่อและด้านประเพณีของท้องถิ่น และบริบทของแต่ละพื้นที่ด้วย และการที่เทศบาลจะเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ ควรให้ความสำคัญกับการรังวัดขอบเขตที่สาธารณสุขประโยชน์ การสร้างองค์ความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกร่วมกันในการดูแลรักษาที่สาธารณสุขประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชน ควบคู่ไปกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการเรื่องนี้ด้วย

อภิปรายผล

ผลการศึกษา เรื่องการสังเคราะห์รูปแบบการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 ระดับการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาปรากฏว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุญญา ผมทอง (2553 : 62) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารการคลัง ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า 1) ประสิทธิภาพการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าหัวหน้าส่วนการคลังมีความคิดเห็นว่า ประสิทธิภาพการบริหารภายในส่วนการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด ด้านความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ และสามารถดำเนินงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายภายในเวลาที่กำหนด 2) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าการบริหารงานคลังโดยรวม ความพร้อมภายในส่วนการคลัง ด้านบุคลากรและการบริหารงานคลัง ด้านการวางแผน ด้านการจัดทำงบประมาณ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนการคลัง จะมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ทั้งนี้เหตุผลที่ผลการวิจัยแตกต่างกันดังกล่าว อาจเกิดจากการดำเนินการวิจัยในที่สาธารณะต่างประเภท และต่างท้องถิ่น ซึ่งกลุ่มประชากรก็ต่างมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี และบริบทของพื้นที่ที่แตกต่างกัน นอกจากนั้นการวิจัยที่ขนาดพื้นที่ต่างกัน โดยการวิจัยที่ขนาดพื้นที่กว้างซึ่งอาศัยเขตจังหวัดเป็นพื้นที่ในการทำวิจัย ผลของการวิจัยย่อมอาจที่จะทำให้ผลการศึกษามีผลแตกต่างจากการศึกษาที่มีเขตพื้นที่ในการศึกษาวิจัยในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 ประสิทธิภาพในการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาปรากฏว่า ระดับประสิทธิภาพในการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา (2542 : 87) ที่กล่าวว่า ลูเธอร์ กุลลิก และลินดอลล์ เออร์วิค (Luther Gulick and Lyndall Urwick) ได้ร่วมกันเขียนหนังสือชื่อ Papers on the Science of Administration ขึ้นในปี ค.ศ. 1937 โดยได้รวมเอาแนวความคิดของนักรัฐประศาสนศาสตร์ที่สนับสนุนและเชื่อในหลักบริหารไว้มากมาย จึงถือได้ว่าหนังสือเล่มนี้เป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์ของการบริหารชิ้นหนึ่งก็ว่าได้ สารสำคัญของแนวความคิดของกุลลิกและเออร์วิค (Gulick and Urwick) ว่าหลักประสิทธิภาพ เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดของการบริหารและเพื่อที่จะให้การบริหารในทุกหน่วยงานมีประสิทธิภาพจะต้องมีการแบ่งงานตามความเหมาะสมและความถนัดของคนงาน ดังนั้นถ้าผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงานมากเท่าใดการบริหารงานก็จะบรรลุเป้าหมายได้ดีขึ้น ประสิทธิภาพก็จะมากขึ้นเท่านั้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุญญา ผมทอง (2553 : 62) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารการคลัง ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่าประสิทธิภาพการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าหัวหน้าส่วนการคลังมีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพการบริหารภายในส่วนการคลัง ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สมมติฐานการวิจัยที่ 3 ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยด้านกฎหมายและการกระจายอำนาจ ปัจจัยด้านการบริหาร และการจัดการปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ของเทศบาลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาปรากฏว่า ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยด้านกฎหมายและการกระจายอำนาจ ปัจจัยด้านการบริหาร และการจัดการ

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ของเทศบาลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ของเทศบาลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ บุคคลที่มีเพศที่แตกต่างกัน อายุที่เพิ่มมากขึ้น ระดับการศึกษาของแต่ละบุคคล รายได้ที่แตกต่างกัน ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ทักษะและพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีรินทร์ สันติสุขคง (2548 : 55) ผลการศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ และส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ปัจจัยด้านบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมประสงค์ วงษ์แสง (2557 : 115) ผลการวิจัย พบว่าประชาชนที่มีกลุ่มอายุ รายได้ ระดับการศึกษา และระยะเวลาอยู่อาศัยต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดูแลที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ปัจจัยด้านกฎหมายและการกระจายอำนาจ กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ที่มีความล่าช้า ความขัดแย้งกับบทบัญญัติอื่น ความซ้ำซ้อนและความไม่เป็นธรรมของกฎหมายเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีชัย ไจพร (2552 : 154) ผลการวิจัยพบว่า ป่าดงบกเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้วยขยุง-ห้วยทา เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น มีการบุกรุกเขตป่าสงวนเพื่อจับจองเป็นที่ทำกิน เกือบทั้งหมดคงเหลือป่าที่สมบูรณ์แห่งเดียว คือ ป่าดงบก ในปี พ.ศ. 2519 มีนายทุนทำไม้ เข้ามาตัดไม้ในเขตป่าดงบก กำนันมา ทองสุ จึงร่วมกับประชาชนในพื้นที่ต่อต้านการตัดไม้จนสำเร็จ หลังจากนั้นจึงนิมนต์พระมาจำพรรษาในป่าเพื่อช่วยรักษาป่า พร้อมกับตัดถนนเป็นแนวแสดงเขตป่าอย่างชัดเจน จัดตั้งคณะกรรมการดูแลป่า และประกาศกฎระเบียบการใช้ประโยชน์จากป่า ให้ทราบโดยทั่วกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิตารัตน์ ศรีวิวัฒนพงศ์ (2553 : 90) ผลการศึกษพบว่า หมู่บ้านโนนศาลา ตำบลสำโรง อำเภอบัวโพธิ์ไทย จังหวัดอุบลราชธานี ประสบปัญหาในการจัดการป่าชุมชน เนื่องจากมีกลุ่มนายทุนเข้ามาบุกรุกพื้นที่เพื่อทำสวนยางพารา และได้ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการปัญหาดังกล่าว ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมป่าไม้ และปลัดอำเภอ ก็ได้เข้ามาช่วยเหลือ ด้วยการจัดทำการสำรวจทางอากาศ และเดินเรื่องฟ้องร้องศาล แต่ปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไขเนื่องจากขาดการบังคับใช้กฎหมายป่าชุมชนกับคนภายนอกชุมชน และขาดความร่วมมือจากชุมชนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เนื่องจากการบุกรุกป่าของนายทุน มีสาเหตุมาจากการที่ประชาชนในหมู่บ้านตนเอง เป็นผู้ทำลายและขายพื้นที่ให้กับนายทุน

3. ปัจจัยด้านการบริหารและการจัดการนโยบายของรัฐและเทศบาล การจัดองค์กรภายในเทศบาลการ จัดสรรกำลังคน งบประมาณ เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ และการจัดทำกิจกรรมโครงการต่าง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดารัตน์ กิมศิริ (2551 : 61) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานทั้ง 8 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยความร่วมมือและความสามัคคี ปัจจัยความสำเร็จจากการปฏิบัติงาน ปัจจัยการปฏิบัติตน ปัจจัยการบริหารและนโยบายขององค์กร ปัจจัยความรับผิดชอบ ปัจจัยความก้าวหน้า ปัจจัยสภาพแวดล้อม ปัจจัยสวัสดิการและความมั่นคง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนัญญา ฆมทอง (2553 : 62) ผลการวิจัยการบริหารงานคลังโดยรวม ความพร้อมภายในส่วนการคลัง ด้านบุคลากร และการบริหารงานคลัง ด้านการวางแผน ด้านการจัดทำงบประมาณ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนการคลัง จะมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครสวรรค์

4. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของของเทศบาลในการจัดทำข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลที่สาธารณสุขประโยชน์ การมีส่วนร่วมกับชุมชนในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผล ตลอดจนการร่วมตรวจสอบพัฒนาพื้นที่ ร่วมกับเป็นปัจจัยที่

ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีชัย ใจพร (2552 : 154) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ 1) ผู้นำชุมชน ต้องเป็นผู้ริเริ่ม 2) คนในชุมชน ต้องให้ความร่วมมือ มองเห็นเป้าหมายเดียวกัน 3) หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ ต้องเป็นที่พึ่งให้คณะกรรมการ สองด้าน คือ ที่พึ่งด้านกฎหมาย กับที่พึ่งด้านเครื่องมือ เอกสารวิชาการ 4) หน่วยงานราชการในชุมชน และ 5) ความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพงษ์ พวงงามชื่น, สวิษฐา ศุภอุดมฤกษ์ ตรีรัตน์ และนครเรศ รังควัต (2556 : 123) ผลการศึกษาพบว่า ชาวบ้านมีประวัติการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าในระดับหนึ่ง ผ่านมิติของวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อต่าง ๆ ก่อให้เกิดกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง ในภาพรวมชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนในระดับปานกลาง การพัฒนาการมีส่วนร่วมขึ้นเห็นคุณค่า พบว่าผลของการทำลายป่าในอดีต ทำให้ปัจจุบันชาวบ้านหันมาฟื้นฟูป่าด้วยกิจกรรมต่าง ๆ อย่างจริงจัง

5. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ สำหรับปัจจัยด้านภาวะผู้นำนั้นในการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 เจริญปริมาณ ปัจจัยดังกล่าวไม่มีอิทธิพลส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ แต่ในการวิจัยในระยะที่ 2 เจริญคุณภาพโดยการประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เชี่ยวชาญและผู้ให้การสัมภาษณ์เห็นว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำมีความกล้าตัดสินใจ ให้อำนาจแก่การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของโลก ตลอดจนบุคลากรมีภาวะผู้นำ การจัดการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว ถูกต้องและมีธรรมาภิบาล เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ มั่นมิ่ง (2552: 94-106) ผลการวิจัยพบว่า การพื้นที่ป่าสาธารณะของชุมชนบ้านห้วยโตก ในอดีตจนถึงปัจจุบันมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับผู้นำชุมชนเป็นหลัก มีตำนานความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน และความสำคัญถึงคุณค่าและมูลค่าจากการใช้ประโยชน์จากป่าของชุมชน รวมทั้งรูปแบบการจัดการพื้นที่ป่าสาธารณะของชุมชน ยังขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จึงทำให้เป็นปัจจัยและสาเหตุของการรวมกลุ่มของชุมชน เพื่อการพัฒนา รูปแบบการจัดการพื้นที่ป่าสาธารณะของชุมชน ให้ความความยั่งยืน ซึ่งมีแนวทางการพัฒนา 6 รูปแบบ คือการจัดทำแนวเขตพื้นที่ป่า การปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อกำหนดแนวเขต การฟื้นฟูสภาพป่า การจัดทำฝายชะลอน้ำ การกำหนดขอบเขตใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่า และการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของประชาชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีชัย ใจพร (2552 : 154) ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการป่าพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ 1) ผู้นำชุมชนที่ต้องเป็นผู้ริเริ่ม 2) คนในชุมชนต้องให้ความร่วมมือ มองเห็นเป้าหมายเดียวกัน 3) หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ ต้องเป็นที่พึ่งให้คณะกรรมการ สองด้าน คือ ที่พึ่งด้านกฎหมาย กับที่พึ่งด้านเครื่องมือ เอกสารวิชาการ 4) หน่วยงานราชการในชุมชน และ 5) ความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชน

6. ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้ออำนวยต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ เช่น จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ ข้อมูล การเชื่อมต่อข้อมูล ที่นำมาใช้ในการเก็บข้อมูล แก้ไขปัญหา ติดตามประเมินผล ตลอดจนความพร้อมของบุคลากรที่มีความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิฑูรย์รัตน์ ศรีวิวัฒนพงศ์ (2553 : 90) ได้ศึกษาเรื่อง ประชาธิปไตยที่กินได้ : ศึกษากรณีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าชุมชนดงภูโหล่น ของหมู่บ้านโนนศาลา ตำบลลำโรง อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า หมู่บ้านโนนศาลา ตำบลลำโรง อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุบลราชธานี ประสบปัญหาในการจัดการป่าชุมชนเนื่องจากมีกลุ่มนายทุนเข้ามาบุกรุกพื้นที่เพื่อทำสวนยางพารา และได้ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการปัญหาดังกล่าว ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมป่าไม้ และปลัดอำเภอ ก็ได้เข้ามาช่วยเหลือ ด้วยการจัดทำเอกสารสำรวจทางอากาศ และเดินเรื่องฟ้องร้องศาล แต่ปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไข เนื่องจากขาดการบังคับใช้กฎหมายป่าชุมชนกับคนภายนอกชุมชน และขาดความร่วมมือจากชุมชนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เนื่องจากการบุกรุกป่าของนายทุนมีสาเหตุมาจากการที่ประชาชนในหมู่บ้านตนเองเป็นผู้ทำลาย และขายพื้นที่ให้กับนายทุน

7. **ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ** ขนบธรรมเนียมและประเพณี บริบท รากเหง้า พื้นเพและภูมิหลังในการดำเนินชีวิตรูปแบบและพฤติกรรมของผู้บริหารและบุคลากรในเทศบาล เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของของ ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ (2551 : 85) ผลการศึกษาพบว่าองค์ความรู้ท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ชุมชนและองค์กรชุมชนอนุรักษ์ป่า นำมาใช้ในการจัดป่าชุมชนโคกหินลาดนั้นประกอบด้วย 1) องค์ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่า ดิน และน้ำที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน 2) องค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากป่า และการคำนึงถึงขีดจำกัดในการใช้ประโยชน์จากป่า 3) องค์ความรู้ในการปลูกป่า 4) องค์ความรู้ในการจัดระบบพื้นที่เพื่อจัดตั้ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพงษ์ พวงงามชื่น, สวิชญา ศุภอุดมฤกษ์ ตรีรัตน์ และนครเรศ รั้งควัด (2556 : 123) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนกรณีศึกษา บ้านทาป่าเปา ตำบลทาปลาตึก อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า ชาวบ้านมีประวัติการมีส่วนร่วมในการจัดการป่า ในระดับหนึ่งผ่านมิติของวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อต่าง ๆ ก่อให้เกิดกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1 รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ ตามหลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณในการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด
- 1.3 เทศบาลควรให้ความสำคัญกับการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ และปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่อย่างเคร่งครัดและตรงไปตรงมา
- 1.4 รัฐบาลและเทศบาล ควรเร่งสร้างองค์ความรู้ และแนวร่วมกับประชาชนในพื้นที่ โดยปลูกฝังจิตสำนึกในการรักษาหวงแทนที่สาธารณสุขประโยชน์ให้อยู่คู่ชุมชนตลอดไป
- 1.5 ควรมีการนำรูปแบบการดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดไปทดลองใช้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็นภาวะผู้นำ โดยเป็นการศึกษาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในเชิงลึก เพื่อให้สามารถนำผลการศึกษามากำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา การดูแลที่สาธารณสุขประโยชน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.2 ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการแก้ไขปัญหา การบุกรุกที่สาธารณสุขประโยชน์โดยศึกษาในพื้นที่ที่มีปัญหาการบุกรุกที่สาธารณสุขประโยชน์มากที่สุด เปรียบเทียบกับพื้นที่ไม่มีปัญหาการบุกรุกที่สาธารณสุขประโยชน์ เพื่อหาแนวทางแก้ไขได้อย่างเหมาะสม
- 2.3 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการบุกรุกที่สาธารณสุขประโยชน์ ที่ป่าสงวนแห่งชาติ และที่ราชพัสดุ เพื่อหาสาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาให้มีประสิทธิภาพร่วมกันมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2549). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์ : การพัฒนาแผนพัฒนาสามปีและแผนดำเนินงาน)*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- จักรพงษ์ พวงงามชื่น, สวิชญา ศุภอุดมฤกษ์ ตรีรัตน์ และนครเรศ รั้งควัด. (2556). *การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนกรณีศึกษา บ้านทาป่าเปา ตำบลทาปลาตึก อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- ฐิตารัตน์ ศรีวัฒนพงศ์. (2553). ประชาธิปไตยที่กินได้ : ศึกษากรณีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าชุมชนดงภูโหล่นของหมู่บ้านโนนศาลา ตำบลลำโรง อำเภอโพธิ์ไทย จังหวัดอุบลราชธานี. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ทวีชัย ใจพร. (2552). การจัดการป่าชุมชนโดยชุมชน : กรณีศึกษาป่าชุมชนดงบก บ้านโพหนองลิ้ม ตำบลเขิน อำเภอ น้ำเกลี้ยง จังหวัดศรีสะเกษ. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี: อุบลราชธานี.
- ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ. (2551). ภูมิปัญญาบูรณาการในการจัดการป่าชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน : กรณีศึกษาป่าชุมชน โคกหินลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ไพโรจน์ มั่นมิ่ง. (2552). การพัฒนารูปแบบการจัดการพื้นที่ป่าสาธารณะของชุมชนบ้านห้วยโตก ตำบลนาโง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วัลลภ เกตุวิเชียร. (2556). ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเวียง ตำบลเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศรณรินทร์ สันติสุขคง. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาตำบล ของคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอท่าตะเกียบ และอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ ออยุธยา. (2542). ทฤษฎีและแนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมประสงค์ วงษ์แสง. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมือง ใช้ร่วมกันขององค์การบริหารส่วนตำบลจวน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏ ศรีสะเกษ.
- สุดารัตน์ กิมศิริ. (2551). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานบุคลากรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- อนัญญา ผมทอง. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัด นครสวรรค์. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Thai lawyers for human rights Word Press.com. (2559). สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2559 จาก <http://tlhr2014.wordpress.com>
- Yamane Taro. (1973). *Statistics an Introductory Analysis*. New York: Harper & Row.